

**LIETUVOS RESPUBLIKOS INVESTICIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1312 1, 2, 10, 15⁶, 15⁷ IR 15⁸
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 10, 15⁶, 15⁷ ir 15⁸ straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Investicijų įstatymo projektas) projektas parengtas siekiant gerinti Lietuvos investicinę aplinką ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatas: 6 p. „Auginsime Lietuvos ekonomiką ir stiprinsime viešųjų finansų sistemą. Skatinsime ekonomiką transformuojančius vietos ir užsienio investuotojų projektus. Vykdydysime aktyvią investicijų ir darbo vietų kūrimo politiką“; 26 p. „Tikslinsime teisės aktus, kad įtvirtintume galimybę pratęsti stambių investicijų sutartis, jei poreikis tikslinti terminus kyla dėl valstybės ir savivaldybės įstaigų ir institucijų veikimo/neveikimo“.

Vidaus ir užsienio investicijų pritraukimas įgyja vis didesnę reikšmę ir tampa vienu iš svarbiausių uždavinių šalims tarptautinėje ekonomikos politikoje, prisideda prie naujų darbo vietų kūrimo ir ekonomikos plėtros ir transformacijos, užtikrina šalies ekonomikos produktyvumo augimą. Konkurencinė aplinka dėl pažangios gamybos investicijų pritraukimo ir išlaikymo auga. Kuo palankesnę investicinę aplinką Lietuva sudarys tiek vietos, tiek užsienio investuotojams, tuo didesnė bus šalies galimybė konkuruoti su kitomis valstybėmis dėl investicijų pritraukimo. Vienas iš pagrindinių kriterijų, renkantis vietą užsienio ir vietos gamybos investicijoms Lietuvos regionuose yra gerai išvystyta infrastruktūra, taip pat greiti sprendimai ir galimybės sparčiau pradėti bei plėsti veiklą.

Nuo 2021 m. veikiantis stambių investicijų projektų skatinimo modelis reikšmingai prisidėjo prie gamybos projektų Lietuvoje vykdymo. Sudaryta 18 stambių projektų investicijų sutarčių.

Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15⁶ straipsnio 4 dalies 5 punkte ir 2 straipsnio 24 dalyje nustatytas stambaus projekto įgyvendinimo terminas ir stambaus projekto tęstinumo laikotarpis. Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nustatytas penkerių metų terminas investuotojui įgyvendinti stambaus projekto investicijų sutartyje nurodytus įsipareigojimus dėl kapitalo investicijų ir numatomų sukurti naujų darbo vietų.

Pažymėtina, kad Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas penkerių metų terminas investuotojui įgyvendinti stambaus investicijų projekto sutartyje nurodytus įsipareigojimus dėl kapitalo investicijų ir numatomų sukurti naujų darbo vietų, buvo numatytas vertinant, kad įgyvendinant investicijų projektą pirmaisiais 2-3 metais bus vykdomi sklypų parengimo, infrastruktūros įrengimo ir (ar) atnaujinimo darbai, leidimų gavimas, statinio statyba ir pan., kiti 2-3 metai bus pakankami 2 straipsnio 25 dalyje nurodytiems įsipareigojimams dėl kapitalo investicijų ir numatomų sukurti naujų darbo vietų įgyvendinti. Tačiau įvertinus praktinius investuotojų iššūkius (reikiamos energetikos objektų ir įrenginių ir inžinerinės infrastruktūros nebuvimas planuojamoje vystyti stambų projektą teritorijoje, leidimų, licencijų neišdavimas laiku dėl valstybės ir savivaldybių institucijų kaltės, teritorijų planavimo proceso terminai ir pan.) bei šių klausimų kompleksiskumą, įgyvendinant stambius projektus bei vykdant stambių projektų investicijų sutartimis prisiimtus įsipareigojimus, kas gali reikšmingai koreguoti investicijų projekto pradžią, nes tokiu atveju investuotojas neturi jokių galimybių pradėti įgyvendinti investicijų projektą laiku (pvz., tik nuo to momento, kai bus atlikti visi reikiami teritorijų planavimo dokumentų pakeitimai), Investicijų įstatymo projektu siūloma sudaryti galimybę iki dvejų metų pratęsti Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nustatytą terminą investuotojui įgyvendinti stambaus projekto

sutartyje numatytus įsipareigojimus nekeičiant bendro stambaus projekto investicijų sutarties termino ir nekeičiant investuotojo įsipareigojimų.

Investicijų įstatymo projekto tikslas – siekiant gerinti investicinę aplinką numatyti lankstesnius terminus įgyvendinant stambių projektų investicijų sutartis, tais atvejais, kai dėl nuo investuotojų nepriklausančių objektyvių priežasčių stambus projektas negali būti pradėtas įgyvendinti laiku ir sudaryti sąlygas investuotojams įgyvendinti stambius projektus pagal stambaus projektų investicijų sutartis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonominės plėtros grupės patarėjas Žygimantas Račkys.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalis nustato, kad stambaus projekto sutartyje investuotojo įsipareigoti stambaus projekto rodikliai turi būti įgyvendinti per 5 metus nuo stambaus projekto sutarties pasirašymo. Investicijų įstatyme neaptartos svarbios ir nuo investuotojo nepriklausančios objektyvios aplinkybės, kuomet stambaus projekto įgyvendinimas negali būti pradėtas įgyvendinti laiku.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Investicijų įstatymo projekte siūloma numatyti, kad Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas penkerių metų terminas investuotojui įgyvendinti stambaus investicijų projekto sutartyje nurodytus įsipareigojimus dėl kapitalo investicijų, numatomų skirti naujų darbo vietų ir (ar) darbo užmokesčio dydžio išimtinėmis aplinkybėmis gali būti pratęstas iki dvejų metų. Išimtinėmis aplinkybėmis, investuotojui įrodžius, jog dėl jų buvimo negali laikytis pagal šio įstatymo 2 straipsnio 25 dalį prisiimtų įsipareigojimų ar pagal šio įstatymo 2 straipsnio 25 dalį prisiimtų įsipareigojimų vykdymas, atsiradus išimtinėms aplinkybėms, tampa sudėtingesnis, laikoma:

1) valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų nustatytų funkcijų nevykdymas laiku investuotojo atžvilgiu;

2) embargas, nepaprastosios padėties ar karo padėties įvedimas, ekstremaliosios situacijos paskelbimas;

3) kitos, nei numatytos šios dalies 1 punkte, aplinkybės, nepriklausiusios nuo investuotojo valios ir atitinkančios Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.204 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.“

Investuotojas, atsiradus Investicijų įstatymo projekto 15⁷ straipsnio 2 dalies 1-3 punktuose nurodytoms aplinkybėms (pvz. kad buvo kreiptasi į valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas dėl tam tikrų veiksmų atlikimo ar sprendimų priėmimo ir teisės aktuose nustatytais terminais tai nebuvo atlikta laiku) ne vėliau kaip per 30 darbo dienų gali pateikti koordinatoriui motyvuotą prašymą dėl Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodyto termino pratęsimo, kartu pateikdamas prašymą pagrindžiančius dokumentus. Koordinatorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos, įvertinęs, kad investuotojas pateiktame prašyme pagrindė išimtinių aplinkybių buvimą, priima sprendimą dėl stambaus projekto investicijų sutarties keitimo ir konkretaus termino, kuris būtinas Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodytiems įsipareigojimams įgyvendinti, pratęsimo. Investicijų įstatymo projekte numatyta, kad motyvuotas prašymas dėl Investicijų įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodyto penkerių metų termino pratęsimo, siekiant stambaus projektų sutarties šalių interesų pusiausvyros, turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 30 darbo dienų, kai investuotojas sužinojo ar turėjo sužinoti apie Investicijų įstatymo projekto 15⁷ straipsnio 2 dalies 1-3 punktuose nurodytas aplinkybes. Atsižvelgiant į sutarties šalių bendradarbiavimo principo svarbą, manytina, kad 30 darbo dienų terminas yra pakankamas

identifikuoti pasikeitusias aplinkybes ir pateikti pagrindžiančius dokumentus Ekonomikos ir inovacijų ministerijai.

Pažymėtina, kad investuotojas, pateikdamas motyvuotą prašymą dėl šio įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje nurodyto termino pratęsimo, turi nurodyti ir pagrįsti išimtines aplinkybes, kuriomis grindžia savo prašymą dėl termino pratęsimo. Tuo atveju, jei prašymas grindžiamas valstybės ar savivaldybės institucijų ar nustatytų funkcijų nevykdymo laiku investuotojo atžvilgiu aplinkybe, būtina pateikti kreipimąsi į institucijas, informaciją ir dokumentus dėl institucijų veiksmų ir sprendimų, kitą aktualią informaciją. Jei prašymas grindžiamas kitomis nepriklausančiomis nuo investuotojo valios aplinkybėmis, kartu su prašymu turi būti pateikta motyvuota, objektyvi ir pagrįsta informacija dėl tokių aplinkybių (pvz. importo-eksporto ribojimai, geopolitinės ir ekonominės situacijos pasikeitimai, kt.) atsiradimo, jų įtakos stambaus projekto investicijų sutarties įsipareigojimų įvykdymui.

Investicijų įstatymo projekte siekiama nuostatas taikyti jau iki šio pakeitimo įsigaliojimo susiklosčiusiems ir besitęsiantiems teisiniams santykiams, t. y. numatyti, kad Investicijų įstatymo projekto nuostatos taikomos ir iki Investicijų įstatymo projekto įsigaliojimo dienos sudarytomis stambaus projekto investicijų sutartims. Toks reguliavimas pasirinktas įvertinus Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo formuojamą oficialiąją konstitucinę doktriną, kad įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia leidžiama tik tais atvejais, kai teisės aktu sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis, kai nustatomas naujas palankesnis reguliavimas ir sąlygos yra lengvinamos (pvz. Konstitucinio Teismo 2019 m. birželio 25 d. nutarimą Nr. KT18-N9/2019).

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2018 m. birželio 14 d. Lietuvos Respublikos žemės sklypų perleidimo ir nuomos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms tvarkos bei sąlygų įstatymą Nr. I-61 pripažino netekusiu galios (Nr. XIII-1267) ir šio pripažinto netekusiu galios įstatymo nuostatos buvo perkeltos į Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 31 straipsnį, Investicijų įstatymo projekte keičiama nuoroda, numatant kad užsienio valstybės turi teisę įsigyti nuosavybėn žemę Žemės įstatymo nustatyta tvarka.

Taip pat patikslinta Investicijų įstatymo 15⁶ straipsnio 1 dalis papildant, kad investuotojo prašymai teikiami, nagrinėjami ir sprendimai dėl stambaus projekto investicijų sutarčių keitimo ir konkretaus pratęsimo termino priimami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimas Nr. 313 „Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15⁴, 15⁵, 15⁶ straipsnių ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 58 straipsnio 16² ir 16³ dalių nuostatų įgyvendinimo“).

Investicijų įstatymo projektu taip pat atliekami kiti redakcinio pobūdžio keitimai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Investicijų įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Investicijų įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas Investicijų įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Bus sukurta draugiška verslui aplinka, palanki steigti naujas darbo vietas ir vystyti verslą. Taip pat pagerėtų Lietuvos Respublikos pozicijos konkuruojant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis dėl stambių

projektų. Investicijų įstatymo projektas teigiamai paveiktų tiek užsienio, tiek Lietuvos kapitalo investicijas.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Investicijų įstatymo projektu siūlomą pakeitimą įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Investicijų įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Investicijų įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu Įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Investicijų įstatymo projektą iki 2025 m. balandžio 30 d. reikės pakeisti Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimą Nr. 313 „Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15⁴, 15⁵, 15⁶ straipsnių ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 58 straipsnio 16² ir 16³ dalių nuostatų įgyvendinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymo įgyvendinimui, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Investicijų įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

-

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis: „investicijų skatinimas“, „investicijų projektas“, „investuotojas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.